

Секція 6

Сільські території як об'єкти організації економічної діяльності

Ревуцька А.О. – доцент кафедри економіки Уманського національного університету садівництва

Сільські території - це частина економічного простору, утворена в процесі суспільного поділу праці, економічні відносини в якому організовані на основі сільськогосподарського виробництва та місцевого самоврядування, відтворюючи структуру доходів та інституційне середовище аграрного суспільства.

Сталий розвиток сільських територій вимагає певної визначеної стратегії. Під стратегією сталого розвитку сільських територій розуміють визначення довготривалих цілей і завдань розвитку сільської місцевості, відтворення і підвищення якості людських ресурсів, підвищення ефективності сільської економіки, раціональне використання та відтворення природних ресурсів.

На шляху збалансованості у розвитку сільських територій є певні перешкоди, найважливішими з яких є монофункціональність цих територій, відсутність інноваційних форм підприємництва та низький рівень соціальних послуг. Світовий та вітчизняний досвід розвитку сільських територій досліджує Т.М. Булах [1]. Сільський аграрний туризм як чинник розвитку сільських територій розглядає вчений-аграрій М.Й. Малік [3]. За І.В. Прокопою [2] комплексний сільський розвиток в основі своїй має сільську територію, її життєзабезпечення, життєдіяльність. В.Славов в своїх працях з даної тематики зазначає, що основою функціонування сталого розвитку сільських територій є нормативне забезпечення та використання ресурсного потенціалу [6].

На нашу думку, найбільш повним, коректним та точним є визначення «сільських територій», подане вченим О.І. Павловим [5]. Зазначимо, що сільський розвиток включає в себе два блоки: виробничо-господарський; соціально-економічний економіка, планування, прогнозування розвитку сільських територій.

Сталому розвитку сільських територій передусе спеціально розроблена стратегія, ця стратегія повинна включати в себе визначення важливих довготривалих цілей та завдань соціально-економічного розвитку сільської місцевості. Зазначена стратегія буде спрямована на забезпечення росту диверсифікації та підвищення ефективності сільської економіки, відтворення природних ресурсів.

Вочевидь, сталий розвиток сільських територій вимагає більш досконалого законодавчого забезпечення, порівняно з існуючим, і має включати в себе: деталізацію повноважень органів виконавчої влади в сфері сталого розвитку сільських територій; законодавчо затверджені стандарти забезпечення сільського населення соціальними благами; визначення правових умов бюджетування сільського розвитку; державне статистичне спостереження за розвитком сільських територій. Забезпечення сталого розвитку сільських територій входить до переліку пріоритетних напрямів аграрної політики держави. Тенденції розвитку сільських територій в країнах Європи є такими: посилення процесу децентралізації; диверсифікація сільськогосподарського виробництва; реструктуризація сільського господарства; розвиток соціальної сфери на селі; діяльність фондів підтримки малого та середнього бізнесу. Зниження зайнятості на селі в нашій державі зумовлено, серед інших суттєвих причин, відсутністю у сільського населення мотиваційних стимулів підприємницької діяльності. [4] Діюча система управління розвитком сільських територій розподілена між багатьма галузевими міністерствами і відомствами. Підвищення рівня життя населення сільських територій пов'язане зі збільшенням виробництва доходів населення, підвищенням платоспроможності.

Основними проблемами сільських територій за Л.Ставнічою [7] є: повільний розвиток виробництва несільськогосподарської продукції; незадовільний стан розвитку підприємництва, зокрема малого, середнього бізнесу; недостатнє використання культурно-історичного та рекреаційного потенціалу; критично - екологічна ситуація.

Проте в Україні поки що відсутнє єдине бачення програмно-цільового підходу до управління та методичних основ формування концепції соціально-економічного розвитку сільських територій.

Отже, розвиток сільських територій – процес, спрямований на стабільний та збалансований розвиток сільськогосподарського виробництва на основі реалізації комплексу державного та місцевого рівнів економічних, соціальних, екологічних заходів, спрямованих на збагачення та збереження людського потенціалу села – першооснову розвитку сільських територій.

Інформаційні джерела:

1. Булах Т.М. Соціальний розвиток сільських територій: світовий та вітчизняний досвід /Т. М. Булах// Економіка АПК. -2012.-№6. - С. 95 – 98.

2. Бородіна О.М. Аграрний розвиток і саморозвиток громад: модернізація через взаємну адаптацію (теоретико-методологічний аспект)/ О.М.Бородіна, І.В.Прокопа//Економіка України. – 2014 – №4. - С. 55 - 72.

3. Малік М. Й. Забуранна Л. В.Сільський аграрний туризм як чинник розвитку сільських територій /М.Й.Малік Л.В.Забуранна// Економіка АПК. – 2012 – № 5 . – С. 110 – 120.

4. Нікуліна В.Б. Теоретичні засади сталого розвитку сільських територій. // Науковий вісник Ужгородського університету – 2015 - №1 (45)- С. 35-39

5. Павлов О.І. Сільські території: теоретично-методологічні засади дослідження [Електронний ресурс]- /О.І.Павлов режим доступу <http://histans.com/Journal/region35.pdf>.

6. Славов В.П. Економіко-енергетична система сталого розвитку сільських територій / В.П. Славов, О. В Коваленко // Вісник аграрної науки. – 2007. – № 7. – С.71 – 74.

7. Ставнича Л.А. Концептуальні засади розвитку сільських територій. [Електронний ресурс]/ Л.А.Ставнича. Режим доступу: www.amdi.org.ua/images/stories/docs/seminar/Stavnucha.pdf